

Till

Kommunalrådet Lars-Ingvar Ljungman

Vellinge kommun

Angående Skanörs Ljung

När man åker över Skanörs Ljung, som är en fantastisk plats, så slås man av tre saker:

1. Fuktheden med sin sällsynta flora och sin förmåga att skapa ett gynnsamt lokalklimat håller på att växa igen.
2. Fler och fler vita hus dyker upp längs gränsen mellan heden och skogen och förstör intrycket av omfattande vilt område.
3. Kommunens flock av skotsk parkboskap som av Valter Persson reducerades från 160 djur till ca 80 har nu decimerats till färre än 25 – d v s förre än när kommunen startade att bygga upp hjorden för snart 30 år sedan.

FNF startade en björkslyröjning tillsammans med Friluftsförbundet redan på 1970-talet. Denna var framgångsrik i de delar som medlemmarna klarade av att bearbeta – huvudsakligen de centrala delarna. Kommunen gick sedan in som partner och ledde röjningen under kommandörkaptenen Claes Åberg. Ett gott arbete gjordes, men inte heller detta var tillräckligt.

Då beslutade Vellinge kommun påhejade av Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen att till att börja med hyra in 34 djur av rasen skotsk parkboskap (Highland Cattle). Detta hade FNF lobbat för under många år. Eftersom korna endast åt björkkvist upp till 7 mm i diameter så behövdes även manuell röjning. Denna gjordes av skolklasser som på papperet fick en ko eller tjur – Ferdinand, Slynan osv. Förutom detta så sattes en storskalig manuell röjning in i Skogsvårdsstyrelsens regi. Ljungen såg i stort sett björkfri ut. Man gjorde också ett försök att maskinellt slå ljung, pors och

björk invid den nord-sydliga vägen. Denna klippning var ett fiasko. Över hela det slagna området uppstod en tät björkmatta. Trots detta har det nordostligaste området slagits år efter år. Det är också i det östra området som det finns mest björk. Om björken får fortsätta att breda ut sig så hotas det fördelaktiga lokalklimatet – öklimatet – på Näset och risk finns att det över Näset koncentrerade rovfågelsträcket kommer att spridas ut på bredden.

Under ca 20 år har hus byggts längs med den östra Ljungenkanten. Flera av dem är vita och dessa framträder speciellt tydligt genom att man sikthuggit ut mot Ljungen. Vi har full förståelse för att man vill ha denna fantastiska utsikt, men tyvärr drabbar det dem som vill uppleva Ljungen som en bebyggelsenära vildmark. FNF anser att antingen bör villorna döljas i grönska eller husfärgen gå i tonerna mörkgrönt – svartbrunt, så att byggnaderna kamoufleras.

Enligt kommunens turistbroschyrer så är parkboskapen på Skanörs Ljung en turistattraktion – eller snarare var. Idag finns bara färre än 25 djur kvar, som nu betar med Aberdeen Angus, Charolais och Rödkulla samt korsningar av dessa så att totalantalet djur nu ligger på uppskattningsvis 100. När parkboskapen introducerades fick Kenneth Petersson uppgiften att sköta djuren. När kommunen friköpte hjorden såg han till att felfärgade kalvar efter den gräddfärgade tjur, som kom med korna, slogs ut och skapade därmed en homogen, ursprungsfärgad, rödbrun (irländskt röd) och långhornig hjord, som hade blivit ca 160 djur, när Valter Persson övertog djurhållningen. Valter gjorde som han alltid gjort, slog ut alla tjurarna och skaffade in 2 – 3 nya som byttes med några års mellanrum samt införskaffade svarta amerikanska highland djur. Hjorden blev reducerad med hälften och betetrycket kunde inte uppehållas.

Samtidigt togs djuren in under vintersäsongen eftersom EU kräver att naturvårdsdjur skall hållas inne under vintern eftersom fjällängarna i Alperna, Pyrenerna och Abruzzerna under vintern är djupt snötäckta och det varit djurplågeri att hålla djuren kvar där. Snöförhållandet på Skanörs Ljung är vanligtvis obefintligt till måttligt. Sveriges regeringar har alltid varit dåliga på att hävda svenska naturvårdsintressen i EU, så djuren tas in från Ljungen under vintern då kvistbetningen blir mest betydelsefull. De får gå på en mindre jordplätt utan ett grönt strå i Knävången i stället för att göra ett gott arbete på Ljungen. Detta beroende på de 400.000 – 500.000 som kommunen årligen får i bidrag som naturvårdsstöd för djuren. Denna summa blir ersättning till djurhållaren.

FNF har till Länsstyrelsen påpekat det absurda i att djuren normala år tas in från Ljungen över vinterperioden p g a EU-stödet. Som svar har vi då fått att stödutfodring på Ljungen skulle sprida frön av för området främmande arter och därvid vara ett hot för växtsamhällena. Detta gjordes emellertid under Kenneth Peterssons tid som djurhållare utan att vi idag kan se några sådana följder. Ljungens låga pH och ringa näringsinnehåll torde vara en hyfsad

garanti för att inte främmande arter skall kunna invadera området. Vid förfrågan varför man slaktat ut den skotska parkboskapen, så fick jag av Lars Persson beskedet att dessa ej var lönsamma. Vi är medvetna om, att slaktvärdet fn är lågt på parkboskap, men den viktigaste orsaken till att hålla rasen på Ljungen torde vara naturvårdsvärdet, d v s deras förmåga att beta björk. Övriga raser som går på Ljungen är inte kända för att göra detta. Korsningsdjur är mera snabbväxande än en gammal lantras som skotsk parkboskap. Långsam tillväxt ger ett smakrikare kött, som med dagens köttkontroll lätt bör kunna säljas som ekologiskt naturbeteskött till framförallt konsumenter i vår egen kommun. Porsen, som djuren betat, ger dessutom en angenäm kryddning av köttet. Ekologisk parkboskap från Skanörs Ljung bör kunna bli en affärsmässig succé skött på rätt sätt. Men det är en lång väg tillbaka till en väl fungerande renrasig hjord på ca 160 djur för att avkastningen skall kunna säljas och betningen skall göra någon naturvårdsnytta.

För att få det att fungera väl kan eventuellt i dagsläget krävas att Ljungen indelas i två fållor, som också var fallet under den tid då många Highland Cattle fanns på Ljungen och konkurrensen mellan tjurarna ledde till att bara de bäst lämpade fick chansen att föra sina anlag vidare som också förr skedde i de skotska högländerna. Vi anser också att sambete med får av någon lämplig svensk lantras skulle kunna vara fördelaktigt för att öka betestrycket på bl a björk och pors.

Under Falsterbo Bird Show talade vi med Paul-Eric Jönsson, Länsstyrelsen om problemen med den eskalerande igenväxningstakten på Skanörs Ljung.

FNF anser att flera åtgärder måste vidtas för att för framtiden få behålla Skanörs Ljung som ett spännande och vackert inslag på Falsterbonäset:

1. Stoppa igenväxningen. Kanske återuppta den gemensamma manuella björkslyröjningen. Den maskinella röjningen har inte gett önskat resultat.
2. Få tillbaka en väl fungerande hjord av renrasig Highland Cattle.
3. Återupprätta vinterbetningen på Skanörs Ljung.
4. Tillgodose att naturvårdsaspekten prioriteras vid kontraktskrivningen för djurhållningen på Skanörs Ljung.
5. Att aktivt verka för att avkastningen i form av ett välkryddat ekologiskt naturbeteskött från Skanörs Ljung blir en lokal och förhoppningsvis även regional succé.

Vi ber också Vellinge kommun skapa riktlinjer för anpassning av den framtida bebyggelsen i kanterna mot Skanörs Ljung genom att förhindra

trädfällning och anpassa byggnadernas färgsättning och höjd till landskapsbilden.

Sammanfattningsvis så vill Falsterbonäsets Naturvårdsförening samarbeta med Vellinge kommun för att rädda de stora natur- och kulturvärdena på Skanörs Ljung.

Skanör den 26 september 2011.

För Falsterbonäsets Naturvårdsförening

David Carlsson

Jan-Åke Hillarp

Ordförande

Vice ordförande

Falsterbonäsets Naturvårdsförening / FNF, Box 32, 239 21 Skanör

info@falsterbonaset.se, www.falsterbonaset.se